

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: Wprowadzenie do onomastyki międzynarodowej
2. Kod zajęć/przedmiotu: 09-S1JAP02-WICHER (japonistyka); 09-S1SIN02-WICHER (sinologia)
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): przedmiot do wyboru z oferty IO
4. Kierunek studiów: sinologia, japonistyka
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): 30 h konwersatorium
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: dr hab. Justyna Walkowiak, prof. UAM, justwalk@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): tak – w razie odpowiedniej liczby słuchaczy

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

A1: zapoznanie studentów z terminologią onomastyczną oraz historią i podstawowymi metodami badań onomastycznych

A2: wyposażenie studentów w narzędzia teoretyczne i analityczne służące zbieraniu i analizie nazw własnych w ich środowisku socjokulturowym

A3: uświadomienie studentom znaczenia nazw własnych jako dziedzictwa kulturowego

A4: pokazanie studentom, w jaki sposób onomastyka może zostać wykorzystana do celów praktycznych w różnych obszarach aktywności ludzkiej

A5: zwrócenie uwagi na wynikające z rozwoju historycznego ponadnarodowe i ponadkulturowe podobieństwa i różnice w modelach nazewniczych

A6: zachęcenie studentów do postrzegania danych językowych z perspektywy onomastycznej

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Znajomość j. angielskiego na poziomie min. B2, podstawowa wiedza językoznawcza

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
ONO_01	Zna podstawowe typy onimów i ich nazwy, rozumie różnice między nimi	SNL_K1_W02
ONO_02	Rozumie różnicę pomiędzy nazwami własnymi i apelatywami, odnosząc się do kwestii ich znaczenia w historii onomastyki jako potencjalnego czynnika różnicującego, a także zna podstawowe procesy onomastyczne (np. apelatywizacja, onimizacja, transonimizacja).	SNL_K1_W02
ONO_03	Zna podstawowe metody badawcze onomastyki, jest świadom/a ich interdyscyplinarnego charakteru i wynikających z tego różnic metodologicznych, a także związku z innymi dyscyplinami wiedzy i praktycznych zastosowań	SNL_K1_W01
ONO_04	Potrafi zanalizować wpływ na własną sferę języka regulacji prawnych i procesów stardaryzacyjnych, a także polityki językowej <i>de iure</i> i <i>de facto</i> .	SNL_K1_U01
ONO_05	Zna podstawowe modele nazewnicze na świecie w obszarze nazw osobowych i miejscowych, ich główne cechy, a także podobieństwa i różnice między nimi spowodowane wspólnym bądź odmiennym rozwojem historycznym.	SNL_K1_W02

ONO_06	Umie analizować i interpretować dane z perspektywy onomastycznej	SNL_K1_U04
ONO_07	Samodzielnie planuje w podstawowym zakresie badania onomastyczne, odpowiednio dobierając do zamierzonych celów źródła badawcze	SNL_K1_U01

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Onomastyka: zakres, historia dyscypliny, status, interdyscyplinarność, związek z innymi obszarami wiedzy. Podstawowe pojęcia. Kategorie onimów. Etymologia a motywacja. Projektowanie i przeprowadzanie badań onomastycznych. Metody, źródła i zasoby danych onomastycznych, czasopisma naukowe i organizacje.	ONO_01, ONO_03, ONO_06, ONO_07
Onimy a znaczenie: kontrowersje, tradycja filozoficzna, nowe dowody z obszaru psychologii, logopedii i neuronauk. Gramatyka nazw własnych. Podstawowe procesy onomastyczne: apelatywizacja, onimizacja, tranonimizacja; eponimy.	ONO_02
Antroponimy – podział. Modele nazw osobowych na świecie. Nazwy osobowe jako uniwersalia językowe. Imiona – rodzime a chrześcijańskie, przejrzystość /nieprzejrzystość semantyczna, moda imiennicza, hipokorystyki. Nazwiska jako wyraz kontroli państwa. Patronimy. Inne antroponimy: przezwiska, przydomki, pseudonimy, nazwy w Internecie (irconimy).	ONO_01, ONO_05
Toponimy – kategorie; oikonimy a anoikonimy. Nazwy geograficzne przeniesione (Nowy Świat). Nazewnictwo miejskie. Onomastyka a pejzaż/krajobraz językowy (Linguistic Landscape). Standaryzacja w toponimii. „The great toponymic divide” (P. Jordan) – egzonimy a endonimy. Rola UNGEGN i narodowych organów regulujących nazwy geograficzne.	ONO_01, ONO_04, ONO_06
Inne kategorie onimów: chrematonimy – typy, różnice w podziale; zoonimy – nazwy zwierząt (m.in. psy, koty, konie, bydło); kosmonimy – nazewnictwo kosmiczne. Obszary o niejasnym statusie (np. etnonimy; nazwy dni tygodnia; taksonomie w botanice, zoologii, chemii, medycynie, itp.)	ONO_01
Onimy a prawo. Polityka nazewnicza. Zmiany nazw, pojęcie „toponymic attachment” (L. Kostanski). Nazwy pamiątkowe i upamiętnienia. Toponimia krytyczna (<i>critical toponymy</i>). Prawodawstwo UE w odniesieniu do nazw osobowych i miejscowych mniejszości (FCNM).	ONO_03, ONO_04, ONO_05, ONO_06
Onomastyka literacka. Funkcje nazw własnych w tekście. Nazwy własne w przekładzie.	ONO_03
Onimia w społeczeństwie – onomastyka stosowana, socjoonomastyka. Nazwy firmowe i ich tworzenie, onimy w mediach, zautomatyzowane systemy rozpoznawania / przewidywania pochodzenia etnicznego na podstawie nazw osobowych. Onimy w życiu codziennym: nazwy nieoficjalne, onomastyka ludowa, percepcja onimów, stereotypy nazewniczne, onimia w idiomach/przysłowiach. Nazwy własne a płeć kulturowa: wzorce nazewniczne w odniesieniu do kobiet (nazwiska żeńskie, nazwiska mężatek w kulturach świata), feminonimy.	ONO_01, ONO_03, ONO_04, ONO_06

5.

Zalecana literatura (wybrane fragmenty) w j. polskim:

- Biolik, M. 2018. Współczesne problemy badawcze hydronimii polskiej. *Prace Językoznawcze XX/2*, 25-38.
<https://tinyurl.com/33jrmvvn>
- Gałkowski A. 2011. *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Górny, K., A. Górna, J. Szczepański, A. Sienica 2022. Patriarchat nazewniczny – zmaskulinizowany krajobraz symboliczny polskich mniejszych miast, *Prace i Studia Geograficzne* 67.1, 25–44, DOI: 10.48128/pisg/2022-67.1-0
- Handke K. 1992. *Polskie nazewnictwo miejskie*. Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Jakus-Borkowa, E. 2004. *Polskie nazewnictwo kosmiczne*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Kaltenberg-Kwiatkowska, E. 2011. O oznaczaniu i naznaczaniu przestrzeni miasta. *Przegląd Socjologiczny* 60/2-3, 135-165.
- Malec, M. 2001. *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*. Kraków: DWN.
- Myszka, A. 2018. Pamiątkowe nazwy ulic – rozważania terminologiczne. *Onomastica* 62, 113–128.
- Rutkiewicz-Hanczewska, M. 2021. Poznań w nazwach, nazwy w Poznaniu. Poznań: Wyd. Naukowe UAM.

Rymut K., 1999, *Nazwiska Polaków t. I (Wstęp)*, Kraków: IJP PAN.
Rzetelska-Feleszko, Ewa (red.) 1998. *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*. Warszawa-Kraków: Tow. Naukowe Warszawskie. <https://rcin.org.pl/dlibra/publication/15385/edition/2738/content>
Strutyński, J. 1996. *Urbozoonimia polska*. Kraków: Wyd.T. Strutyński.
Zawodzińska-Bukowiec, K. 2014. *Pseudonim polski od czasów najdawniejszych do dziś*. Kraków: Libron.
Zierhofferowie, Z. i K. 2001. *Nazwy geograficzne Europy w języku polskim. Dziedzictwo i współczesność*. Poznań: Wyd. Naukowe UAM.

Zalecana literatura (wybrane fragmenty) w j. angielskim:

Alford, R.D. 1988. *Naming and Identity: A Cross-Cultural Study of Personal Naming Practices*. New Haven: HRAF.
Anderson, J.M. 2007. *The Grammar of Names*. Oxford: OUP.
Bijak, U. 2019. The Development of Polish Toponomastic Terminology. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio FF* 37, 91-103, DOI: 10.17951/ff.2019.37.1.91-103.
Bredart, S., T. Brennen, T. Valentine *The Cognitive Psychology of Proper Names*. Routledge.
Gerhard, J. 2018. *The Name Game*. Routledge.
Gibka, M. 2019. *Literary Onomastics: A Theory*. Łódź: Archaograph.
https://www.academia.edu/40386606/Literary_Onomastics_a_Theory
Hough, C., D. Izdebska 2016. *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Oxford: OUP.
Jordan, P. 2022. Exonyms as expressions of intercultural relations.
https://onomasticafelecan.ro/iconn5/proceedings/2_10_Jordan_Peter_ICONN_5.pdf
Puzey, G. 2011. New research directions in toponomastics and linguistic landscapes. *Onoma* 46, 211-226.
DOI: [10.2143/ONO.46.0.2975535](https://doi.org/10.2143/ONO.46.0.2975535)
Scott, J.C. 1998. *Seeing like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed*. New Haven & London: Yale University Press. (chapter about surnames)
Vuolteenaho, J., L.D. Berg 2016. *Critical Toponymies. The Contested Politics of Place Naming*. Routledge.
Walkowiak, J.B. 2016. *Personal Name Policy: From Theory to Practice*. Poznań: Wydział Neofilologii UAM. https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/17416/1/Walkowiak_9788394601720.pdf
Walkowiak, J.D. 2022. These garden squares are made for naming: New onyms in Polish urban space.
https://onomasticafelecan.ro/iconn5/proceedings/2_17_Walkowiak_Justyna_ICONN_5.pdf
Wilson, S. 2004. *The Means of Naming. A Social and Cultural History of Personal Naming in Western Europe*. Routledge.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	x
Praca z tekstem	x
Metoda analizy przypadków	x
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	x
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	x
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt	ONO_06	ONO_07				
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) - aktywny udział w wykładzie z elementami dyskusji	ONO_01	ONO_02	ONO_03	ONO_04	ONO_05	

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna student	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	15

	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	30
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	
	Inne (jakie?) -	
	...	
	SUMA GODZIN	75
	LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU	3
* proszę wskazać z proponowanych <u>przykładów</u> pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne		

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- bardzo dobry (bdb; 5,0):
- dobry plus (+db; 4,5):
- dobry (db; 4,0):
- dostateczny plus (+dst; 3,5):
- dostateczny (dst; 3,0):
- niedostateczny (ndst; 2,0):

Bardzo dobry (bdb; 5,0): Aktywnie uczestniczy w zajęciach, dyskutuje swobodnie posługując się prawidłową terminologią. Jest zawsze przygotowany/a do zajęć – czyta w domu zadane teksty. Dotrzymał/a terminu przedstawienia proponowanego tematu prezentacji. Prezentacja jest bardzo dobrze przygotowana, oparta na obszernym materiale badawczym, właściwie zdokumentowana bibliograficznie i wskazuje na umiejętność samodzielnej analizy danych onomastycznych oraz wyciągnięcie adekwatnych do nich wniosków.

Dobry plus (+db; 4,5): Aktywnie uczestniczy w zajęciach, dyskutuje swobodnie posługując się z reguły prawidłową terminologią. Jest prawie zawsze przygotowany/a do zajęć. Dotrzymał/a terminu przedstawienia proponowanego tematu prezentacji. Prezentacja jest dobrze przygotowana, oparta na wystarczająco obszernym materiale badawczym, zdokumentowana bibliograficznie, zawiera analizę wybranych danych onomastycznych oraz z reguły adekwatne do nich wnioski (możliwe usterki).

Dobry (db; 4,0): W większości wypadków aktywnie uczestniczy w zajęciach, posługując się poznaną terminologią onomastyczną. Jest zwykle przygotowany/a do zajęć. Proponowany temat prezentacji przedstawił/a terminowo lub z niewielkim opóźnieniem. Prezentacja jest zadowalająco przygotowana, oparta na dość obszernym materiale badawczym, możliwe uchybienia bibliograficzne i/lub w zakresie analizy danych onomastycznych i płynących z nich wniosków.

Dostateczny plus (+dst; 3,5): W niewielkim stopniu aktywnie uczestniczy w zajęciach. Jest rzadko przygotowany/a do zajęć. Proponowany temat prezentacji przedstawił/a z opóźnieniem. Prezentacja jest dość słabo przygotowana, oparta na skromnym materiale badawczym, uchybienia bibliograficzne i/lub w zakresie analizy danych onomastycznych i wyprowadzenia wniosków.

Dostateczny (dst; 3,0): Nieaktywny/a na zajęciach. Zwykle nieprzygotowany/a do zajęć. Prezentacja jest słabo przygotowana, oparta na niewystarczającym materiale badawczym, uchybienia bibliograficzne i/lub w zakresie analizy danych onomastycznych i wyprowadzenia wniosków.

Niedostateczny (ndst; 2,0): Nieaktywny/a na zajęciach. Nieprzygotowany/a do zajęć. Brak prezentacji.

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Student uzyskuje zaliczenie po spełnieniu następujących warunków:

- Aktywne uczestnictwo i praca na zajęciach oparta na przeczytaniu zadanego tekstu (50% oceny) – dopuszczalna 1 nieobecność bez usprawiedliwienia
- Samodzielne opracowanie i zaprezentowanie przez studenta (korzystając z wiedzy wyniesionej z zajęć oraz z konsultacji online z prowadzącym) wybranego problemu badawczego z zakresu dowolnego działu onomastyki (50% oceny).